Blogi

Viitekorot eivät ole ikuisia – mitä jos euribor lakkaa olemasta?

Korot | 21.01.2022 | Niko Herrala

KIRJOITTAJA

Niko Herrala
Toimistopäällikkö

Päivittäin julkaistavat erilaiset viitekorot ovat rahoitusmarkkinoiden toiminnan selkäranka. Niiden muuttaminen luotettavammiksi on monimutkainen tehtävä, mikä vaatii resursseja, suunnitelmallisuutta ja huolellisuutta.

Päivittäin julkaistavat erilaiset viitekorot ovat rahoitusmarkkinoiden toiminnan selkäranka. Viitekorkoja käytetään laajasti taloudellisissa sopimuksissa sekä rahoitusinstrumenttien ja johdannaisten hinnoittelussa ja arvostuksessa. Niiden muuttaminen luotettavammiksi on erittäin monimutkainen tehtävä, mikä vaatii resursseja, suunnitelmallisuutta ja huolellisuutta markkinatoimijoilta ja viranomaisilta.

Vuodenvaihteessa saavutettiin eräänlainen huipentuma, kun usea merkittävä viitekorko tuli tiensä päähän ja ne korvattiin uusilla. Vuonna 2019 uudistetun euriborin[1] julkaisu ja käyttö kuitenkin jatkuu, mutta rahoitusvakauden varmistamiseksi myös euriborin loppumiseen on varauduttava erityisesti Suomessa, jossa esimerkiksi vaihtuvakorkoisten asuntolainojen osuus on 95 % lainakannasta.

Usean merkittävän viitekoron julkaisu loppui vuodenvaihteessa

Euroajan alusta vuonna 1999 alkaen julkaistun päivittäisen yön yli-rahamarkkinakorko eonian[2] paikan otti lokakuusta 2019 alkaen julkaistu uusi viitekorko €STR.[3] Eonialla oli keskeinen rooli euroalueen rahamarkkinoilla. Esimerkiksi pelkästään eoniaan sidottuja johdannaisia on jouduttu siirtämään €STR-korkoon tuhansien miljardien eurojen nimellisarvon edestä puhumattakaan erilaisista rahoitusmarkkinasopimuksista ja rahoitusmarkkinoiden sisäisistä IT-järjestelmistä,

joissa eoniaa on käytetty korkona.

Myös rahoitusmarkkinoilla vuosikymmeniä keskeisessä roolissa olleista Lontoon rahamarkkinakoroista (LIBOR) valtaosa loppui. Ainoastaan keskeisimpien dollarimääräisten LIBOR-korkojen julkaisu jatkuu kesään 2023 asti.[4]

LIBOR-korkojen poistuminen käytöstä on vielä eonian poistumista suurempi haaste rahoitusmarkkinoille, sillä sen käyttö rahoitusmarkkinainstrumenteissa, sopimuksissa ja IT-järjestelmissä on paljon laajempaa.

Ainakaan toistaiseksi rahoitusmarkkinoilla ei ole havaittu ongelmia eonian tai useiden LIBOR-korkojen päättymisestä. Vaikka dollarimääräisten LIBOR-korkojen julkaisu jatkuu vielä kesään 2023 asti, niitä ei valvojien ohjeistuksen mukaan tule enää vuoden 2022 alun jälkeen käyttää uusissa rahoitusmarkkinatransaktioissa tai sopimuksissa. Näin pyritään vähentämään tarvetta siirtää sopimuksia viitekorosta toiseen kesken niiden voimassaoloajan.[5]

LIBORit korvataan uusilla viitekoroilla, jotka perustuvat toteutuneeseen kaupankäyntiin yli yön -rahamarkkinoilla. Esimerkiksi USA:ssa keskeiseksi viitekoroksi nousee SOFR[6], joka mittaa pankkien vakuudellisen yli yön -rahoituksen hintaa. Muilla keskeisillä valuutta-alueilla on päädytty vakuudettomiin yli yön -korkoihin.

Euribor on yhä voimissaan…

Euroalueella keskeinen viitekorko ei ole ollut Lontoossa noteerattava euron rahamarkkinakorko (EUR LIBOR) vaan euribor. Euribor on uudistettu sen hallinnoija EMMI:n toimesta kesällä 2019 ja näin ollen sen julkaisu ja käyttö jatkuu toisin kuin LIBOR-korkojen. Euriborin jatko perustuu siihen, että uudistetussa muodossaan se täyttää EU:n vertailuarvoasetuksen mukaiset vaatimukset, joita on sovellettu vuoden 2018 alusta.[7]

…mutta muutoksiin varautuminen on tarpeen

Euriborin käyttöä rahoitusmarkkinoilla ja esimerkiksi Suomessa asuntolainoissa tai yrityslainoissa voi siis jatkaa. Euriborin valvonta siirtyi tämän vuoden alussa Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle (ESMA). Sen mukaan euriborin käytön loppumisen varalta on kuitenkin tärkeää, että sopimuksiin kirjataan varakorko euriborille[8].

Myös EU:n vertailuarvoasetuksen mukaan pankkien on laadittava suunnitelmat siltä varalta, että euribor muuttuu olennaisesti tai loppuu. Jos mahdollista ja tarkoituksenmukaista, suunnitelmissa on nimettävä varakorko ja perusteltava varakoron sopivuus. Asiakassopimuksissa on viitattava

näihin suunnitelmiin.

Suositukset euriborin varakorosta

Erilaisia euriboriin viittaavia sopimuksia on kuitenkin monenlaisia ja moneen eri tarkoitukseen. Tämän vuoksi euroalueen yksityisen sektorin viitekorkotyöryhmä[9] on tehnyt suosituksia siitä, mitä varakorkoa euriborille suositellaan eri tuotteissa[10].

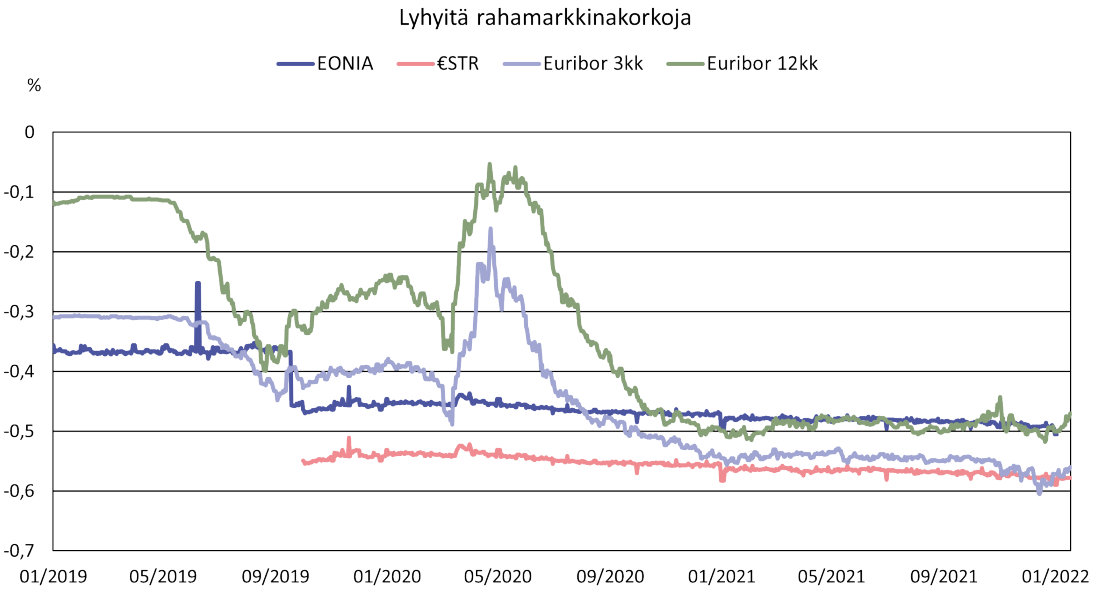
Pääsääntönä on, että aina kun mahdollista, euriborin varakoron tulisi pohjautua €STR-korkoon. Lisäksi on huomioitava pankin luottoriskiä sisältävän euriborin ja riskittömän €STR-koron erotus tarkastelemalla historiallista dataa. Tärkeää on myös, että on selkeästi sovittu, missä tilanteissa varakorkoon siirrytään.

Esimerkiksi 12 kuukauden euriboriin viittavan asuntolainan varakoroksi työryhmä suosittelee ensisijaisesti johdannaisten markkinahinnoista johdettua odotettua 12 kuukauden mittaista €STR-korkoa. Tällaista viitekorkoa ei kuitenkaan ole tällä hetkellä markkinoilla saatavilla. Tässä tilanteessa suositellaankin käytettäväksi edellisen 12 kuukauden keskimääräistä €STR-korkoa.

EKP on huhtikuusta 2021 alkaen julkaissut tällaisia kertyneitä historiallisia €STR-korkoja[11]. Kertyneen historiallisen €STR-koron päälle tulisi lisätä 12 kuukauden euriborin ja €STR-koron erotuksen mediaani edeltävän 5 vuoden ajalta.

Viitekorot ovat melkoisessa myllerryksessä. Muutosten taustalla on viime kädessä kuluttajan etu: pyritään varmistamaan, että korot kuvaavat mahdollisimman hyvin ja luotettavasti sopimuksen kohteena olevan rahan hintaa.

Kuvio 1.

Lähteet: Euroopan keskuspankki ja EMMI

21.1.2022
©Suomen Pankki.

Asiasanat

asuntomarkkinat, euribor, korot, pankit, rahapolitiikka